

11 NOVEMBER – WAPENSTILSTAND

Een door weinigen geweten feit tijdens wereldoorlog II is dat 36 regimentsvaandels werden verborgen in de Abdij van Zevenkerken bij Brugge. De abdij is gelegen langs de weg van Torhout naar Brugge op het grondgebied van St. Andries-Brugge. De feiten:

Zowel in de eerste als in de tweede wereldoorlog werd de abdij geconfronteerd met de aanwezigheid van zowel Belgische als Duitse troepen. In dit artikel is dit beperkt tot drie zich afspelende gebeurtenissen tijdens WO II, namelijk de aanwezigheid van een Belgisch veldhospitaal, het verbergen van 36 Emblemen en de bezetting van de abdij door de Duitse organisatie TODT.

Een eerste feit is de oprichting in mei 1940 van een Belgisch militair hospitaal in Zevenkerken, namelijk het "HM 33" onder leiding van radioloog Kapitein Toussaint, na de capitulatie van het Belgische leger op 28 mei 1940.

Het militair hospitaal in de abdij van Zevenkerken

Reeds in de eerste wereldoorlog hadden de Duitsers de voordelen van de rustige ligging van de abdij ontdekt en er vanaf 1915 een Kriegslazaret in ondergebracht. Na de bevrijding in 1918 werd België geteisterd door de beruchte Spaanse griep en het leger gebruikte de abdij om er de besmette militairen in onder te brengen. In 1939 duikt in het oosten de dreiging van een volgende oorlog op en het leger beslist om in de abdij een militair hulphospitaal (HMH), of ook wel reserve militair hospitaal (RMH) genoemd, te installeren. Dit hospitaal heeft een capaciteit van 500 bedden.

Wanneer in 1940 de oorlog uitbreekt, is dit hospitaal reeds degelijk uitgerust voor dergelijke opdracht met onder andere een mobiele radiologische inrichting en een mobiele ontsmettingsgroep. Op 10 mei 1940 wordt het hospitaal operationeel onder de naam HMH Nr 33, onder het bevel van Kapt. Radioloog TOUSSAINT. Met de terugtocht van het leger steeg ook het aantal gewonden tot ongeveer negenhonderd. Alle lokalen werden als verpleegzaal ingericht, zelfs de leslokalen en de refter. Chirurgen opereerden er dag en nacht op tien operatietafels.

De vele geamputeerde ledematen werden snel in de kloostertuin begraven. Na een pijnlijke doodstrijd bezweken velen aan koudvuur. Hun kleren werden verbrand op het speelplein. Tussen 24 en 27 mei waren de Duitsers zo dicht genaderd dat de situatie uitzichtloos werd. Het personeel verliet de abdij en nam het medisch materieel mee om het in andere hospitalen te gebruiken. Kapt. TOUSSAINT bleef met honderden gewonden in zijn hospitaal en verkreeg via Eerwaarde Dom Nève dat de kloosterzusters uit Loppem in de abdij werden tewerkgesteld. Deze zusters konden terugvallen op hun ervaring uit de missies en waren samen met vrouwen uit Sint-Andries een niet te onderschatten hulp. Tijdens de achttiendaagse veldtocht stierven er in de abdij tweeënzeventig Belgische gewonden en enkele Duitsers. Na de capitulatie nam het Rode Kruis het HMH over en noemden het "Medisch Heelkundig centrum van Zevenkerken". Het werd ontbonden op 2 augustus en stond tot dan onder leiding van Med. Maj. GLORIEUX. In de kapel van de abdijschool herinnert een glasraam aan deze bange dagen.

Het Militair Kerkhof

Degenen die het hoogste offer gaven voor hun vaderland, hun leven, werden noodgedwongen met een eenvoudige uitvaart begraven in het bos. Velen van hen zullen achteraf op aanvraag van de familie ontgraven worden om in eigen stad of dorp te rusten.

Het kerkhof waar de overleden paters liggen is gemakkelijk te bezoeken, maar moeilijker om vinden is het militair kerkhofje dat wat verborgen ligt in het bos naast het voetbalplein aan de oude privéschool. Het is een gedeelte van het abdijterrein afgeschermd met een bord "Verboden Toegang". Verwacht geen militair kerkhof zoals men gewoon is te zien, mooi onderhouden met een perfect gazon. Het kerkhofje ligt in de schaduw van de bomen, de zerken traditioneel afgebakend. De natuur neemt met mosbedekking langzaam maar zeker opnieuw bezit van de grond. Een eenvoudige omheiningplank bakent het kerkhofje af. In dit stukje natuur liggen in twee rijen de stoffelijke resten van zesentwintig Belgische militairen. Open ruimten tussen de graven wijzen erop dat hun makers verhuisd zijn naar hun haardstede. Alle kruisen zijn gelijk, 60 cm groot en in arduin. De doodstrijd was individueel: kort of lang, pijnlijk of zacht. Een kogel, een schrapnel, een luchtaanval, een artilleriebeschieting was voldoende. Op de twee rijen gelijkende kruisjes leest men hun naam, graad (niet voor de soldaten), eenheid, jaar van geboorte en overlijden. Alleen het overlijdensjaar is uniform: 1940.

Verborgen emblemen.

Omdat koning Leopold III, door de Duitsers in het nauw gedreven tijdens de laatste dagen van mei 1940, niet wilde dat de Belgische legervandels, standaarden en emblemen in handen zouden vallen van de bezetter, zocht hij er een schuilplaats voor. De koning probeerde ze eerst tevergeefs onder te brengen in het Brugse bisdom. Ook een oversteek naar Groot-Brittannië mislukte. De abdij van Zevenkerken was de laatste kans. De toenmalige abt Théodore Nève stemde erin toe om zesendertig vandels en emblemen te verbergen. Op 27 mei om vijf uur in de namiddag, dus de dag voor de capitulatie, bood Kapitein Guilmot zich aan bij Vader Abt Nève en vroeg hem, in naam van de Koning, de Emblemen van het leger te redden. Waarop Vader-Abt zonder een seconde te aarzelen antwoordde: "Uiteraard aanvaard ik uw voorstel."

In vier ritten bracht kapitein Deckers de emblemen in de nacht van 27 op 28 mei over naar Zevenkerken. Ze werden eerst verstopt in een leegstaande kamer tegenover het bureau van vader-abt.

Pater Francis de Meeûs kreeg onder de striktste zwijgplicht de opdracht er een schuilplaats voor te vinden. Broeder Yves metselde in opdracht van de Meeûs een stenen schuilplaats in een tussenzoldering. Voor broeder Yves zijn laatste muurtje optrok, verstopte pater Francis de zesendertig emblemen en de vlaggenstokken in de geheime schuilplaats waar ook militaire geheimen werden verborgen.

Deze Emblemen waren slechts een deel van de honderdvijfentwintig Emblemen die een veilig onderkomen moesten vinden, maar niet alle Emblemen zijn aangekomen in het Grote Hoofdkwartier. Zo zullen er zevenendertig worden verbrand, zes vonden een onderkomen achter de biechtstoel van de kerk van Middelkerke en de rest kreeg een onderkomen bij het

legermuseum en bij particulieren. Slechts één Embleem zou in handen zijn gevallen van de vijand.

Nooit gevonden

De Duitsers vonden de emblemen nooit, al bezette hun bouworganisatie "Totdt" in 1942 de abdij. Even was er paniek dat de schuilplaats aan het licht zou komen toen werkmannen in opdracht van de Duitsers van de *Organisation Todt* waterleidingsbuizen voor de centrale verwarming moesten doortrekken door de scheidingsmuren van het tussenzoldertje en een aanpalende kamer.

Maar twee achtergebleven broeders konden de niets vermoedende arbeiders op andere gedachten brengen.

Gelukkig werden de Emblemen en andere documenten nooit gevonden, want anders waren de monniken wellicht gevangengenomen of om het leven gebracht en de abdij vernield. Het lot van de abdij heeft toen aan een zijden draadje gehangen.

Eerbetoon en erkentelijkheid.

Na de bevrijding werden de vaandels en emblemen door een Belgische officier opgehaald en opnieuw overhandigd aan de heropgerichte legereenheden. Een deel werd ondergebracht in het Legermuseum in Brussel.

De betrokkenen werden gedecoreerd. Op 8 september 1952 overhandigde de toenmalige minister van Landsverdediging in naam van Koning Boudewijn een Rijksvlag aan Vader Abt Nève als teken van 'blijvende waardering en erkentelijkheid'.

Dat feit wordt elk jaar herdacht op de maandag na 8 september tijdens een herdenkingsplechtigheid in de kerk en een troepenschouwing met militair defilé op de esplanade.

Voor de gelegenheid bracht het leger 75 jaar na de teruggave, de verborgen emblemen naar Zevenkerken terug.

Een grote daad van verzet tegenover de vijand.

Bron:

- Defensie
- Zevenkerken september 2019 & 2022

Dirk Jonckheere

Unieke expo in Westkerke over verzet in Europa

Opening in aanwezigheid van het bestuur van NSB, leden van de diverse kerkraden en kolonel Christoph Onraet. © LIN

In de Westkerkse Sint-Audomaruskerk opende de tentoonstelling Verzet in Europa. Met uitzondering van vrijdag 11 november is deze tentoonstelling dagelijks te bezoeken.

Verzet in Europa is een initiatief van het War Heritage Institute en behandelt het verzet tegen dictaturen, onderdrukking en oorlog.

“We vroegen in het voorjaar deze tentoonstelling aan bij het War Heritage Institute, een instituut voor veteranen.

Je maakt kennis met de geboorte en de acties van alle verzetsbewegingen in 21 landen van Europa tijdens en net voor de Tweede Wereldoorlog.

Sluikpers, gewapend verzet, sabotage, ontsnappingsroutes, hulp aan joden en werkweigeraars, dat zijn de thema's die een goed beeld geven van de Weerstand tijdens de Tweede Wereldoorlog.

In 51 panelen herleven de heldendaden van deze mannen en vrouwen van 21 bezette landen.

De tentoonstelling staat eveneens in het teken van vrijheid, democratie, gelijkheid en het respect voor de menselijke waardigheid. Het zijn waarden die alle naties overstijgen en die aan de basis liggen van de geboorte van de Europese Unie”, aldus Dirk Jonckheere, secretaris van NSB.

16.000 doden

De tentoonstelling werd geopend door gemeenteraadsvoorzitter Stefaan Reynaert (Open VLD) die de burgemeester verving.

Hij blikte in zijn speech even terug naar wat het verzet in België teweeg bracht. “Hier lieten om en bij de 16.000 verzetsstrijders het leven. Zij hebben hun leven gegeven voor onze vrijheid. Zij stonden aan de juiste kant van de geschiedenis. En die geschiedenis zien we in deze tentoonstelling.”